

Juha Kinnunen

Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen pääsisäänkäynnin korjauksen suunnittelu

Vimpelin nuorisotalo

Opinnäytetyö

Syksy 2019

SeAMK Tekniikka

Rakennusalan työnjohdon tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Tekniikka

Tutkinto-ohjelma: Rakennusalan työnjohto

Suuntautumisvaihtoehto: Talonrakennustekniikka

Tekijä: Juha Kinnunen

Työn nimi: Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen pääsisäänkäynnin korjauksen suunnittelu

Ohjaaja: Olli Isopahkala

Vuosi: 2019

Sivumäärä: 35

Liitteiden lukumäärä: 5

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Vimpelin kunnan tekninen toimi. Aiheena oli nuorisotalon pääsisäänkäyntiin suunniteltava korjaus. Kohde on inventoituna kulttuurihistoriallisten kohteiden kartoituksessa maakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi. Korjaushankkeen suunnittelussa tuli huomioida tehtävät toimenpiteet siten, että sodanjälkeiseltä ajalta oleva ulkoasu säilytettäisiin mahdollisimman hyvin muuttumattomana. Rakennuksen sisäpuolisia rakenteita ei opinnäytetyössä käsitellä.

Opinnäytetyössä käsiteltiin kunnallisen ja yksityisen organisaatioiden vaikutuksia korjaushankkeissa sekä korjauskohteeseen vaikuttavia reunaehtoja. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille kunnallisen ja yksityisen organisaatioiden aikataululliset vaikutukset korjaushankkeissa, käsitellä korjauskohteeseen vaikuttavia reunaehtoja ja suunnitella toteutettava kilpailutusmalli.

Tekninen toimi hyödyntää tuotosta tulevissa korjauskohteissa.

Avainsanat: peruskorjaus, rakennussuojelu, hankinta, urakkasopimukset

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Technology

Degree programme: Construction Site Management

Specialisation: Building Construction

Author: Juha Kinnunen

Title of thesis: Planning the repairs of the entrance to a building of cultural and historical importance

Supervisor: Olli Isopahkala

Year: 2019

Number of pages: 35

Number of appendices: 5

The thesis was commissioned by the Technical Department of the municipality of Vimpeli. The subject was the renovation planned for the main entrance of the youth house. The property is listed in the Built cultural heritage list and it is a regionally important property. The planning of the alterations for this building had to take into account the post-war appearance of the building remaining as unchanged as possible. The interiors or structures inside the building were not addressed in the thesis.

One purpose of the thesis was to present the impact of municipal and private organizations on the schedule of renovations and to address the conditions affecting the renovation and to design a competitive model to be implemented.

The Vimpeli Municipal Technical Department will use the results of the work in future renovations of the building.

Keywords: renovation, building preservation, acquisition, contracts

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO.....	8
2 KULTTUURIHISTORIALLINEN RAKENNUS.....	9
2.1 Rakennusperintölaki.....	9
2.2 Viranomaiset.....	9
2.3 Suojeluesitys ELY-keskukselle.....	10
2.4 Suojelun edellytykset.....	10
2.5 Suojelumääräykset ja suojelun kohdentuminen.....	11
2.6 Vaarantamiskielto.....	11
2.7 Suunnitelmista lausunto.....	11
2.8 Inventointi.....	12
3 KUNNALLINEN ORGANISAATIO.....	13
3.1 Kunnallinen päätöksenteko.....	13
3.2 Aikataulutus.....	14
3.3 Laki julkisista hankinnoista.....	15
3.4 Hankintalaki.....	15
3.5 Hilma.....	16
3.6 Yksityinen organisaatio.....	16
4 SUOJELUSKUNTATALOSTA NUORISOTALOKSI.....	18
4.1 Historia.....	18
4.2 Rakennuksen omistajat.....	23
4.3 Korjaukset.....	23
4.4 Kuntoarvio.....	24
4.5 Korjausrakentaminen kiinteistöjen ylläpidon apuna.....	24
5 NUORISOTALON SISÄÄNKÄYNNIN KORJAUSSUUNNITELMA.....	27
5.1 Reunaehdoja.....	27

5.2 Rahoitus.....	27
5.3 Urakkakilpailu.....	27
5.4 Tarjouspyyntöasiakirjat	28
5.5 Urakoitsijan valinta	28
5.6 Urakkasopimus	29
5.7 Toteutuksen ajankohta.....	29
5.8 Valvonta	30
5.9 Vastaanotto.....	30
5.10 Ylläpito	31
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	32
LÄHTEET	34
LIITTEET.....	36

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Suojeluskuntatalo (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).	18
Kuva 2. Nuorisotalon pitkät sivut (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).	19
Kuva 3. Rakennuksen päädyt (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).	19
Kuva 4. Näkymä Patruunantie varrelta.	20
Kuva 5. Nuorisotalo takaa.	20
Kuva 6. Pääty itäkaakkoon.	21
Kuva 7. Pääty länsiluoteeseen.	21
Kuva 8. Asemakaava.	22
Kuva 10. Huonokuntoiset portaat.	25
Kuva 11. Ikääntynyt ja epäkäytännöllinen pyörätuoliluiska.	26
Kuvio 1. Organisaatorakenne (Perustuu Vimpelin kunta 1.3.2018).	13
Kuvio 2. Tekninen toimi (Perustuu Vimpelin kunta 1.3.2018).	14
Kuvio 3. Hankkeen aikataulut (Perustuu RATU KI-6028 2016).	30
Taulukko 1. Kansalliset kynnysarvot 1.1.2017 alkaen (Perustuu L 29.12.2016/1397,25§).	15
Taulukko 2. Hankkeen tehtäväkokonaisuudet (Perustuu RT 10-11105. 2013).	17
Taulukko 3. Rakennuksen vanheneminen (Perustuu Hekkanen 2018).	25

Käytetyt termit ja lyhenteet

Korjausrakentaminen	Rakennuksen korjaaminen ja varustaminen paremmin tarpeita vastaavaksi.
Kulttuuriperintö	Yhteinen menneisyydestä säilynyt aineellinen ja aineeton kulttuuri.
Rakennusperintölaki	Laki rakennusperinnön suojelemisesta, tavoitteena on turvata rakennetun kulttuuriympäristön ajallinen ja alueellinen monimuotoisuus, vaalia sen ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää sen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä.
Rakennussuojelu	Eryyisiä rakennushistoriallisia, historiallisia, esteettisiä ja/tai maisemallisia arvoja omaavien rakennusten säilymiseen tähtäävät menettelytavat ja toimenpiteet.
Suojelumääräykset	Suojelupäätökseen sisältyvät määräykset, jotka määrittelevät tarvittaessa rakennusosan tarkkuudella, mitä toimenpiteitä kohteessa voi tehdä.
Suojelupäätös	Lainvoimainen päätös, jolla kohde suojellaan ja joka sisältää suojelumääräykset.
Töiden valvonta	Kulttuuriperintökohteissa tehtävien töiden valvonta ja seuranta.
Urakoitsijat	Rakennuttajalta tehtävänsä saaneet luonnolliset tai juridiset henkilöt, jotka vastaavat rakentamisen toteuttamisesta sopimukseen perustuen.
Vaarantamiskielto	Kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen.

1 JOHDANTO

Halu kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja ylläpidosta tuleville sukupolville tuo haasteita korjausrakentamiselle pienissä kunnissa. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen suojeluna käytetään kaavoitusta. Kaavoituksella suojeltuihin rakennuksiin peruskorjauksia harkittaessa on kunnalla mahdollisuus toimia tilaajana sekä rakennuttajana. Korjaustyön suorittamiseen tarvittavaa organisaatiota ei pienissä kunnissa yleensä ole, vaan hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan kilpailutuksen kautta. Laajojen korjaustöiden kilpailutusta ohjaa laki julkisista hankinnoista. Kunnan rahoitus korjaushankkeelle tulee budjetoida ja aikatauluttaa jo edellisenä vuonna. Korjauskohteelle voi saada avustusta korjaukseen ELY-keskukselta ja Museovirastolta.

Nuorisotalo rakennuksena on luokiteltu kulttuurihistorialliseksi kohteeksi ja se tulee huomioida suunniteltaessa korjausta. Betonista tehty sisäänkäynti on jo osittain rapistunut ja ei ole enää turvallinen käyttäjilleen. Sisäänkäynnin talvikunnossapito ja huoltaminen betonin rapautumisen myötä on hankaloitunut. Korjausrakentamiskohteenä vanhat rakenteet ovat haastavia, koska aina ei ole täydellisiä ajanmukaisia piirustuksia tallella eikä ole varmaa tietoa siitä, miten rakentaminen on toteutettu. Uudistamisella saataisiin turvallinen, ajanmukainen ja esteettömän liikkumisen huomioiva sisäänkäynti, jota on helppo ylläpitää ja hoitaa.

Opinnäytetyöksi valitsin nuorisotalon pääsisäänkäynnin korjauksen suunnittelun kunnallisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Opinnäytetyössä perehdytään kohteen korjaussuunnittelun reunaehtoihin ja niiden vaikutuksiin sekä selvitetään kokonaisvastuu-urakkamallin toteuttamista kohteessa. Tässä työssä käsitellään rahoituksen eri mahdollisuuksia, toteutukselle laadittavaa aikataulua, valvontaa sekä kohteen vastaanottoon ja sen ylläpitoon huomioitavia seikkoja. Opinnäytetyössä syntynyttä korjaussuunnittelun pohjaa hyödynnettäisiin vastaavissa kohteissa myöhemmin.

2 KULTTUURIHISTORIALLINEN RAKENNUS

2.1 Rakennusperintölaki

Rakennusperintölaki sisältää yleiset säännökset suojelusta, korvausvelvollisuudesta sekä suojelun turvaamisesta. Seuraavassa on ote laista ja sen tavoitteista.

Tämän lain tavoitteena on turvata rakennetun kulttuuriympäristön ajallinen ja alueellinen monimuotoisuus, vaalia sen ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää sen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä (L 4.6.2010/498, 1§).

Rakennusperinnön säilyttämiseksi voidaan suojella rakennuksia, rakennelmia, rakennusryhmiä tai rakennettuja alueita, joilla on merkitystä rakennushistorian, rakennustaiteen, rakennustekniikan, erityisten ympäristöarvojen tai rakennuksen käytön tai siihen liittyvien tapahtumien kannalta. Suojelu voi koskea myös rakennuksen osaa, rakennuksen kiinteää sisustusta taikka muuta rakentamalla tai istuttamalla muodostettua aluetta. (L 4.6.2010/498, 3§.)

2.2 Viranomaiset

Valvovana ja edistävinä viranomaisina toimivat ELY-keskukset ja Museovirasto. Rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä asiantuntijana toimii Museovirasto.

Rakennusperinnön säilyttämisen yleinen kehittäminen ja ohjaus kuuluvat ympäristöministeriölle. Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Museovirasto. Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. (L 4.6.2010/498, 4§.)

Maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvalla kaavoituksella ensisijaisesti suojellaan asemakaava-alueella rakennusperintöä. Asemakaava-alueella sijaitsevaa valtakunnallisesti merkittävää rakennusta voidaan suojella rakennusperintölailla, jos kohteen säilymistä ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla. (Museovirasto, [viitattu 5.10.2019].)

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä omistaja, valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen (L 4.6.2010/498, 5§).

2.3 Suojeluesitys ELY-keskukselle

Kirjallinen esitys liitteineen tulee toimittaa ELY-keskukselle. Liitteissä tulee ilmetä omistaja tiedot sekä sijainnista:

Ennen päätöksen tekemistä suojeluasiassa ELY-keskuksen tulee kuulla rakennuksen omistajaa tai haltijaa sekä naapureita. Ympäristöministeriö joko vahvistaa tai jättää vahvistamatta ELY-keskuksen tekemän suojelupäätöksen. (L 4.6.2010/498, 4§.)

2.4 Suojelun edellytykset

Kohteen merkittävyyden arvioinnissa käytetään kulttuuriympäristöä koskevia selvityksiä, inventointeja ja muita luotettavia aineistoja. Usein kohteesta laaditaan erityinen rakennushistoriaselvitys. Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä rakennus voidaan suojella lain avulla.

Rakennuksen merkittävyys arvioidaan seuraavilla perusteilla:

- 1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus);
- 2) historiallinen tyypillisuus alueelle (tyypillisuus);
- 3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyypilliset piirteet (edustavuus);
- 4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys);
- 5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus); tai
- 6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus). (L 4.6.2010/498, 8§.)

2.5 Suojelumääräykset ja suojelun kohdentuminen

Mahdollisuuksien mukaan suojelumääräykset on laadittava rakennuksen omistajan tai haltijan kanssa. ELY-keskuksen suojelupäätös esittää, mitä aluetta tai osaa suojelu koskee ja antaa rakennuksen kulttuurihistoriallisen merkityksen säilyttämiseksi tarpeelliset suojelumääräykset. Lisäksi suojeltua rakennusta ei saa purkaa.

Suojelumääräykset voivat koskea rakennuksen:

- 1) säilyttämistä suojelun edellyttämässä kunnossa;
- 2) käyttöä siten, ettei sen kulttuurihistoriallista merkitystä vaaranneta;
- 3) entistämistä tai siinä tehtäviä korjaustöitä siten, ettei niillä vaaranneta suojelun tarkoitusta; sekä
- 4) suojelun turvaamisen edellyttämää yhteydenpitoa suojelua valvoviin viranomaisiin. (L4.6.2010/498, 10§.)

2.6 Vaarantamiskielto

Vaarantamiskiellolla turvataan jo suojeltuna tai suojelluksi aiottua rakennusta. Lisäksi ELY-keskus voi antaa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä. ELY-keskuksen on käsiteltävä kahden vuoden kuluessa kohteelle antamansa vaarantamiskielto. (Museovirasto, [viitattu 5.10.2019].)

2.7 Suunnitelmista lausunto

Pyydettyessä Museovirasto ottaa kantaa lausunnossaan siihen, toteuttaako suunnitelma suojelun tavoitteita, kun rakennusperintölailla suojeltuun kohteeseen on tarkoitus tehdä muutoksia tai suurempia korjauksia. Rakennusvalvontaviranomainen edellyttää Museoviraston lausuntoa lupakäsittelyä varten, jos kohde edellyttää rakennusluvan. Pääsuunnittelija on yleensä yhteydessä Museoviraston kanssa ja erityisistä syistä voi Museovirasto osallistua suunnittelun tai töiden ohjaukseen. (Museovirasto, [viitattu 5.10.2019].)

2.8 Inventointi

Inventoinnilla tarkoitetaan järjestelmällistä tiedon hankintaa ja tallentamista. Kohteenä voi olla rakennetusta ympäristöstä tuotettua tietoa nykytilasta ja siihen johtaneista syistä. (Ympäristöministeriö, [viitattu 5.10.2019].)

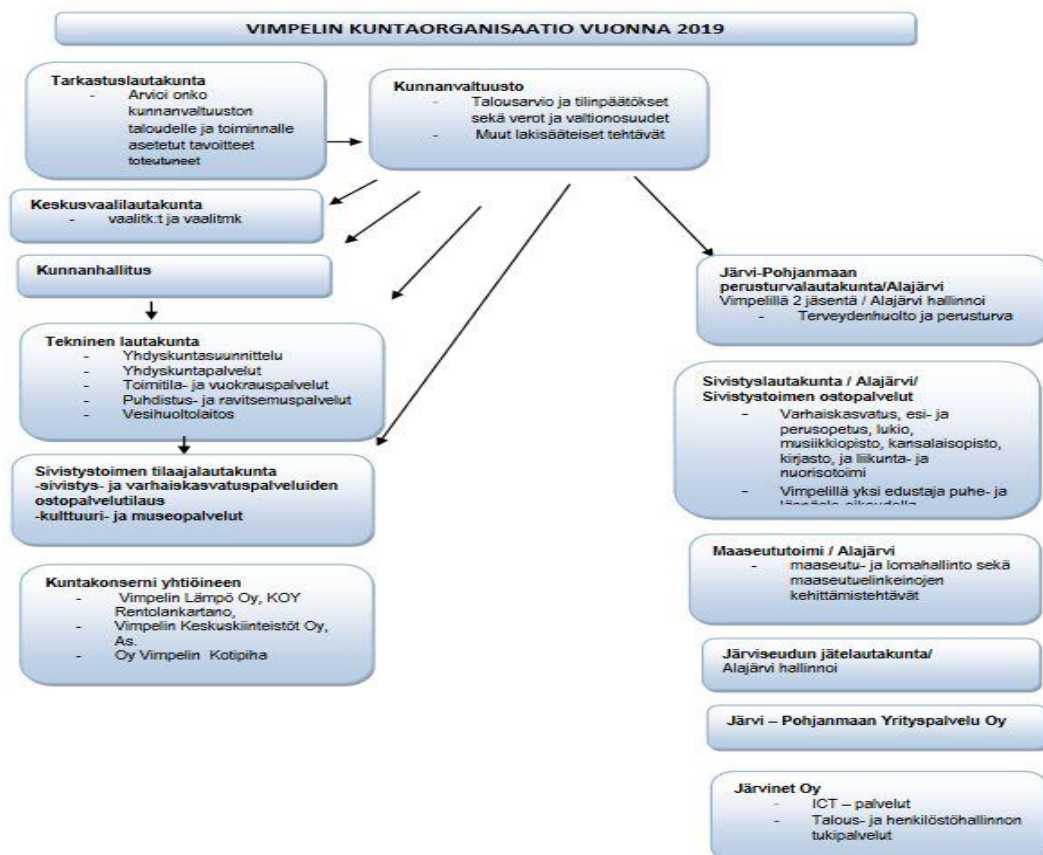
Kulttuurimaisemien ja rakennusten inventointi -projekti toteutettiin Järviseedulla v. 1997–2000 seutukunnallisena kehittämishankkeena jakautuen kahteen osaan. Ensimmäisessä projektissa kartoitettiin alueelta kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita ja toisessa osuudessa suuntauduttiin alueen rakennusperinteen hoitoon ja kehittämiseen.

3 KUNNALLINEN ORGANISAATIO

3.1 Kunnallinen päätöksenteko

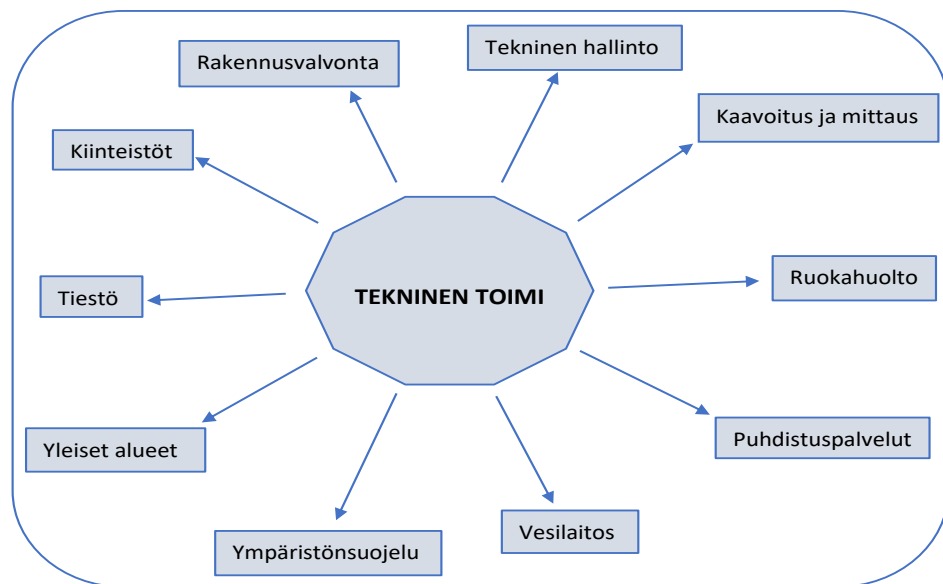
Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan keskeinen ohjausväline. Jokaisessa kunnassa ja kuntayhtymässä on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain (410/2015) 90 §.

Vimpelin kunnan organisaatioon kuuluvat kunnan pysyvät luottamustoimielimet kuten kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, tekninen lautakunta, sivistystoimen tilaajalautakunta, keskusvaalilautakunta ja kunnanhallituksen asettamat toimikunnat. (Kuvio 1). 1.3.2018 organisaation henkilöstöön kuuluvat seuraavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, tekninen johtaja, ympäristösihteeri ja laskentasihteeri. (Vimpelin kunta 1.3.2018.)

Kuvio 1. Organisaatiorakenne (Perustuu Vimpelin kunta 1.3.2018).

Tekninen johtaja johtaa ja ohjaa teknistä toimialaa. Hän valmistelee ja suunnittelee rakennushankkeita ja on yhteydessä mm. viranomaisiin ja rahoittajiin jo hankkeiden valmisteluvaiheessa. Hänen toimivaltaansa kuuluu lisäksi henkilöstön rekrytointiin ja työsuhteisiin sekä tonttikaupoista päättämiseen liittyvä päätöksenteko. Tekninen johtaja toimii esittelijänä teknisen lautakunnan kokouksissa ja hänelle on annettu valtuudet tehdä itsenäisesti viranomaispäätöksiä ja hankintoja koskevia päätöksiä kunnanvaltuuston ja teknisen lautakunnan antamien valtuuksien mukaisesti. (Vimpelin kunta 1.3.2018.)

Kuvio 2. Tekninen toimi (Perustuu Vimpelin kunta 1.3.2018).

3.2 Aikataulutus

Kunnallisessa rakennuttamisessa aikataulutus vaatii runsaasti ennakkointia. Suuremmat investoinnit vaativat monesti useita vuosia suunnittelu- ja kypsyttelyaikaa ennen hankkeen toteuttamista. Hankkeen kustannusarviota määriteltäessä asetetaan tavoitteet hankkeen investointikustannusten lisäksi myös tuleville ylläpito- ja toimintakustannuksille. Kun hankkeen alustavat suunnitelmat ja kustannuslaskelmat ovat riittävän tarkat, hanke viedään kunnallisen päätöksentekoon ja budjetoidaan kunnan talousarvioon.

3.3 Laki julkisista hankinnoista

Lain tarkoituksena on, että valtion ja kuntien viranomaisten sekä muiden hankintayksiköiden on kilpailutettava hankintansa siten kuin tässä laissa säädetään. Lain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia tarjota tavaroita, palveluita ja rakennusurakointia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. (L 29.12.2016/1397, 2§.)

3.4 Hankintalaki

Kansallisia kynnysarvoja ohjaa hankintalain 25 §. (L 29.12.2016/1397, 25§).

Taulukko 1. Kansalliset kynnysarvot 1.1.2017 alkaen (Perustuu L 29.12.2016/1397,25§).

Hankintalaji	Kynnysarvo (euroa)
Tavara- ja palveluhankinnat	60 000
Käyttöoikeussopimukset / palvelut	500 000
Terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut	400 000
Muut erityiset palvelut	300 000
Rakennusurakat	150 000
Käyttöoikeusurakat	500 000
Suunnittelukilpailut	60 000

Pienien kuntien hankinnoissa ja rakennusurakoissa käytetään pääsääntöisesti kansallisia kynnysarvoja, mikäli hankintojen arvonlisäverotonta hankintahintaa ei ylitetä.

Hankintadirektiivin ja käyttöoikeussopimusdirektiivin EU-kynnysarvoja ohjaa hankintalain 26 §. (L 29.12.2016/1397, 26§).

3.5 Hilma

HILMA on työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä maksuton, sähköinen ilmoituskanava, jossa hankintayksiköt ilmoittavat julkisista hankinnoistaan. Yritykset puolestaan saavat HILMA:ssa reaaliaikaista tietoa käynnissä olevista hankintamenetelyistä ja ennakkotietoa tulevista hankinnoista. (Työ- ja elinkeinoministeriö, [Viitattu 15.8.2019].)

3.6 Yksityinen organisaatio

Yksityinen henkilö voi myös olla rakennuttaja eli tilaaja, joka viime kädessä vastaanottaa tilaamansa työn. Päätös hankkeeseen ryhtymisestä ja tarvittavan rahoituksen järjestämisestä on yksityisellä organisaatiolla vähemmän byrokraattista. Hankkeessa tarvittavien lupien järjestämiseen sekä sopivan urakoitsijan löytymiseen voi kulua paljolti aikaa.

Rakennushankkeeseen ryhtyvällä on samat lakisääteiset velvollisuudet ja lainallisuudet kuin muillakin toimijoilla. Rakennuttaja on häneen suorassa sopimussuhteessa oleviin muihin rakennushankkeen osapuoliin nähden juridisesti tilaaja. Rakennuttajan keskeinen tehtävä on kytkeä hankkeeseen hanketta parhaiten tukevat osapuolet ja antaa niille edellytykset toimia. Lisäksi rakennuttaja ohjaa ja koordinoi hanketta sekä hyödyntää osapuolten parasta osaamista. Rakennuttaja vastaa

- hankkeen toteutusedellytysten selvittämisestä ja varmistamisesta
- hankkeen organisoinnista
- viranomaislupien hankinnasta
- kustannus- ja rahoitussuunnitelman ja hankkeen aikataulun laatimisesta
- suunnittelun ja rakentamisen järjestämisestä, ohjaamisesta ja valvonnasta.

(Junnonen & Kankainen 2017, 14.)

Tehtäväluetelo soveltuu kaikenlaisiin kohteisiin erilaisten hankinta- ja palkkiomuotojen kanssa. Hankekohtaisesti määritellään suorittajat ja tehtäväkokonaisuudet. (RT 10-11105. 2013, 1.)

Taulukko 2. Hankkeen tehtäväkokonaisuudet (Perustuu RT 10-11105. 2013).

TARVESELVITYKSESSÄ	> HANKEPÄÄTÖS
HANKESUUNNITELUSSA	> INVESTOINTIPÄÄTÖS
SUUNNITTELUN VALMISTELUSSA	> SUUNNITTELUPÄÄTÖS (SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN)
EHDOTUSSUUNNITELUSSA	> VALITTU EHDOTUSSUUNNITELMA
YLEISSUUNNITELUSSA	> HYVÄKSYTTY YLEISSUUNNITELMA JA PÄÄPIIRUSTUKSET
RAKENNUSLUPATEHTÄVISSÄ	> RAKENNUSLUPA
TOTEUTUSSUUNNITELUSSA	> HYVÄKSYTYT TOTEUTUSSUUNNITELMAT
RAKENTAMISEN VALMISTELUSSA	> RAKENTAMISPÄÄTÖS
RAKENTAMISESSA	> VASTAANOTTO PÄÄTÖS
KÄYTTÖÖNOTOSSA	> RAKENNUKSEN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN
TAKUUAIKA	

4 SUOJELUSKUNTATALOSTA NUORISOTALOKSI

4.1 Historia

Vimpelin nuorisotalo on alun alkaen rakennettu ja suunniteltu toimimaan suojeluskunnan talona. Sodan loppumisen jälkeen rakennusta omistivat eri yhdistykset, seurat ja järjestöt ennen kuin se siirtyi kunnan omistukseen. (Vimpelin kunta, [viitattu 7.10.2019].)

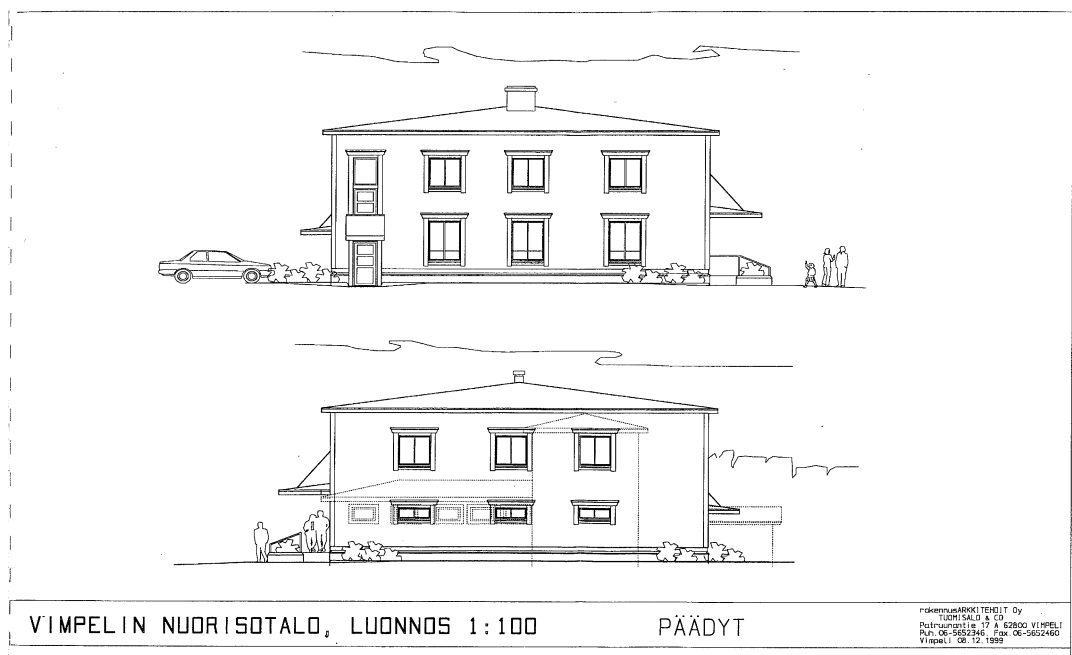

Kuva 1. Suojeluskuntatalo (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).

Suojeluskuntatoiminnan jälkeen rakennuksesta muodostui merkittävä nuoriso- ja urheiluseurojen sekä yhdistysten toiminta- ja kokoontumispaikka. Rakennuksen pohjoispäähän rakennettiin kaksikerroksinen laajennusosa elokuvakoneita varten ja lisäksi rakennusta on myös korjailtu ja paranneltu ajan tarkoitusten mukaiseksi vuosikymmenten saatossa. (Vimpelin kunta, [viitattu 7.10.2019].)

Kuva 2. Nuorisotalon pitkät sivut (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).

Kuva 3. Rakennuksen päädyt (Vimpelin kunta, arkisto, [viitattu 7.10.2019]).

Nuorisotalon lähiympäristössä sijaitsee 1940-90-luvuilla rakennettuja asuin- ja liikerakennuksia. Rakennusta ympäröi asfaltoitu piha-alue ja pääsisäänkäynnin edessä sijaitsee kevyen liikenteen väylä sekä keskustan pääkatu eli Patruunantie. (Vimpelin kunta, [viitattu 7.10.2019].)

Kuva 4. Näkymä Patruunantie varrelta.

Kuva 5. Nuorisotalo takaa.

Kuva 6. Päätty itäkaakkoon.

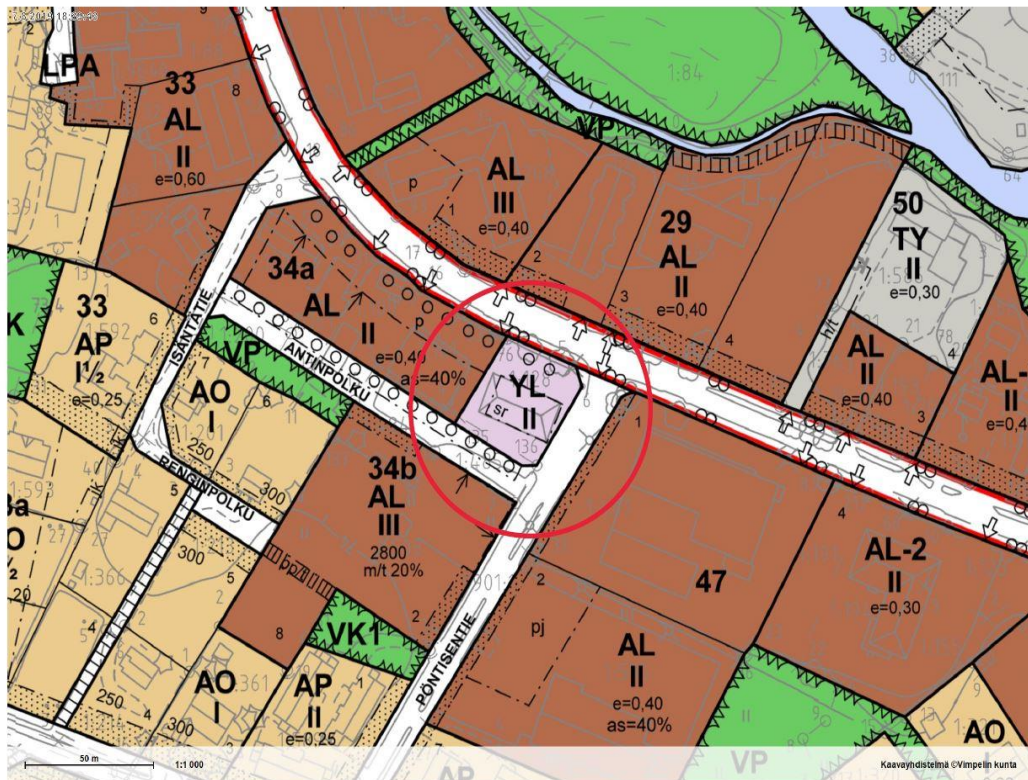

Kuva 7. Päätty länsiluoteeseen.

Vimpelin nuorisotalon tiloissa on elokuvateatteri, nuorison kokoontumis- ja kerhotiloja sekä toimistotiloja. Nykyään toiminta on lähes samankaltaista kuin rakennettaessa oli tarkoitettukin. Toiminnan tarkoituksena on edelleen kylän yhteisöllisyyden kasvattaminen. (Vimpelin kunta, [viitattu 7.10.2019].)

Nuorisotalo on inventoitu vuonna 1997-2000 osana Järviseedun kulttuurihistoriallisten kohteiden kartoitusta. Kohde on luokiteltu inventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi. (Kangas 2000, 24.)

Vimpelin keskustaajaman rakennuskaavassa alue on kaavoitettu yleisten rakennusten korttelialueeksi (YL II) ja merkitty suojeltavaksi rakennukseksi (sr) (Kuva 8).

Kuva 8. Asemakaava.

4.2 Rakennuksen omistajat

Suojeluskuntalaiset rakensivat vuosina 1935-1936 välisenä aikana suojeluskuntatalon, joka vihittiin käyttöön 20.6.1936. Rakennuksesta tuli myöhemmin nuorisotalo. (Nygård 1983, 602-608.)

Vimpelin yhteiskoulun kannatusyhdistys hankki kiinteistön omistukseensa vuonna 1944 ja toimi tiloissa yhden lukuvuoden ajan. Vuoden 1945 lopulla kiinteistö siirtyi Vimpelin nuorisoseuran sekä Voimistelu- ja urheiluseura Vimpelin vedon omistukseen. (Takala 1976, 60.)

Vimpelin kunnan omistukseen kiinteistö siirtyi vuonna 1979 (Vimpelin kunta, [viitattu 7.10.2019]).

4.3 Korjaukset

Rakennus oli valmistuttuaan kaksikerroksinen, talouskellarilla varustettu hirsirakennus. Aumakattoinen ja hirsistä tehty rakennus betoniperustusten päällä tuulettuvalla rossipohjalla edustaa tuolle ajalle tyypillistä rakennustyyliä. Julkisivu sai 1940-luvun loppupuolella pystyrimavuorauksen.

Kunnan infrastruktuurin kehittyminen on vaikuttanut siihen, että maanpinta kiinteistön ympärillä on kohonnut ja aiheuttanut rakennuksen perustuksille ylimääräistä kosteusrasitusta. Kosteusrasituksen pääsyä rakennukseen on estetty 2000-luvulla kaivamalla sokkelivieret auki anturoiden tasoon ja asentamalla uudet salaojat. Sokkelia vasten on asennettu pinnan tuulettava sokkelilevy ja samalla sokkelipintaa on nostettu lämpörappauksella sekä lisäksi sokkelin vierustat on laskettu ympäröivää maastoa alemmaksi kiveysjärjestelyin vanhan hirsiseinän suojaksi ja rossipohjan tuuletuksen turvaamiseksi. Pihan kallistukset on rakennettu rakennuksesta pois päin ja piha asfaltoitu. Kattovedet ja pihan pintavedet on ohjattu hallitusti sadevesiviemäriin. (Vimpelin kunta, [viitattu 9.10.2019].)

4.4 Kuntoarvio

Kunnossapitosuunnitelma perustuu kohteessa tehtyyn kuntoarvioon. Kuntoarvion perusteella arvioidaan korjaustarve, suositeltavat korjaustoimenpiteet ja täydentävät kuntotutkimukset. Kuntoarvion etenemisjärjestys riippuu siitä, mitä asioita kuntoarviossa halutaan selvittää. Kuntoarvio voidaan kohdistaa vain osaan rakennusta. Arvion voi aloittaa tarkastamalla ensiksi piha-alueen, minkä jälkeen tarkastus kohdistetaan rakennuksen ulkopuolisiin osiin ja lopuksi sisätiloihin sekä niihin liittyviin rakennusosiin. Talotekniikan tarkastus suunnitellaan ja tehdään erillisenä osana. (RT 103096 2019,1.)

Toimenpiteet ajoitetaan suunnittelukaudelle ja niiden budjettihinnat määritetään. Kunnossapitosuunnitelmaa täydentää rahoitussuunnitelma. (Junnonen & Kankainen 2017, 27.)

Täydentäviä tutkimuksia voidaan tehdä kuntoarvion yhteydessä tai sen jälkeen. Näiden kautta saadaan korjaussuunnittelussa tarpeellista tietoa. Kuntotutkimuksia ovat mm. ulkobetonirakenteiden kuntotutkimukset. (Hekkanen 2018, 101.)

4.5 Korjausrakentaminen kiinteistöjen ylläpidon apuna

Määritelmän mukaan aiemmin rakennettua rakennusta voidaan muuttaa haluttuun suuntaan korjausrakentamisen avulla. Kiinteistön ikääntyessä korjausrakentamisen tarve lisääntyy voimakkaasti. Rakennusosien tekninen vanheneminen tai niiden vauriot ovat usein syynä korjausrakentamiselle asuinrakennuksissa. Vastaavasti muutokset toiminnan tarpeissa ovat usein syynä korjausrakentamiselle julkisissa kohteissa. Samoja resursseja käytetään niin ylläpidossa kuin korjausrakentamisesakin. (Hekkanen 2018, 114.)

Taulukko 3. Rakennuksen vanheneminen (Perustuu Hekkanen 2018).

1. RAKENNUKSEN VANHENEMINEN

- Toiminnallinen vanheneminen
 - Käyttäjän / omistajan asettamat vaatimukset
 - Käyttötarkoitus muuttuu
- Sijainnillinen vanheneminen
- Tekninen vanheneminen
 - Turmeltuminen,
 - Rakennusosien, järjestelmien ja pintarakenteiden käyttöiät ja huoltojaksot
- Taloudellinen vanheneminen
 - Tuottojen tai kulujen muutokset
 - Kiinteistön käyttötalous

2. ÄKILLINEN VAURIO

Kuva 9. Huonokuntoiset portaat.

Kuva 10. Ikääntynyt ja epäkäytännöllinen pyörätuoliluiska.

5 NUORISOTALON SISÄÄNKÄYNNIN KORJAUSSUUNNITELMA

5.1 Reunaehdot

Maakunnallisesti merkittävän rakennuksen korjaustoimia ohjaa asemakaavassa oleva merkintä sr eli rakennussuojelualue. Kunnallinen päätöksenteko pitää huomioida jo hankkeen alussa, eli kuinka laajasti halutaan huolehtia rakennuksen säilyminen tuleville sukupolville. Päätös suunnitellusta korjaushankkeesta sekä siihen kohdistetusta rahoituksesta antavat raamit suunnittelulle ja sen käynnistymiselle. Kohteen teknisen kunnan arviointi sekä niihin liittyvät tutkimukset antavat käsityksen tarvittavan korjauksen laajuudesta. Nämä seikat huomioiden tehdään alustavat suunnitelmat sekä luonnoskuvat korjauskohteesta ja päätetään toteutusmalli. Toteutusmallina kokonaisvastuurakentaminen (KVR) on vastuun kannalta selkeä. Urakoitsijaa pyydetään suunnittelemaan korjauskohde tilaajan määrittelemien viitesuunnitelmien pohjalta.

Ennen julkisivukorjauksiin ryhtymistä on selvitettävä korjaustarve kuntotutkimuksien avulla (RT 82-10603. 1996, 1).

5.2 Rahoitus

Hankesuunnittelussa on tehtävä alustava kustannus selvitys, joka tarkentuu rakentamisen valmistelun yhteydessä. Rahoituksen voi järjestää kunnan omalla tai lainattavalla rahoituksella. Kohteelle voi hakea myös erillisiä avustuksia, joita myöntää esimerkiksi Museovirasto tai ELY-keskus. (L 30.12.2015/1631, 16§.)

5.3 Urakkakilpailu

Kohteen koko vaikuttaa urakoitsijoiden määrään, mutta on hyvä olla useita urakoitsijoita. Urakkakilpailujen muotoja ovat avoin tai rajoitettu. Kuka tahansa urakoitsija voi tehdä tarjouksen avoimessa urakkakilpailutuksessa. Rajoitetussa urakkakilpailussa tilaaja pyytää kohdennetusti tarjoukset valitsemiltaan urakoitsijoilta. Vaativat

kohteet, joissa tarvitaan erityistä osaamista ja saatavilla ei ole ammattitaitoisia urakoitsijoita, voidaan poikkeustapauksena rajoitetussa menettelyssä osoittaa tarjous vain yhdelle urakoitsijalle.

Urakkakilpailuun valituilta urakoitsijoilta on varmistettava, että yhteiskunnalliset veloitteet ja tilaajavastuulain tiedot täyttyvät ja että urakoitsijat ovat vakavaraisia, luotettuja sekä tunnettuja. (Junnonen & Kankainen 2017, 65).

5.4 Tarjouspyyntöasiakirjat

Kokonaisvastuu-urakan viiteaineistona voidaan käyttää alustavia piirustuksia kohteesta sekä tilaajan muita tärkeäksi katsomiaan aineistoja.

Tasapuolisesti laadittujen tarjouspyyntöasiakirjojen sisältämät urakkaehdot ovat selvät ja yksikäsitteiset. Tarjouspyyntöasiakirjoja ovat tarjouspyyntökirje, urakkaohjelma, urakkarajaliite, yksikköhintaluettelo, tarjouslomake ja tekniset asiakirjat. (Junnonen & Kankainen 2017, 69.)

Tarjouksen tulee vastata ja perustua tarjouspyyntöasiakirjoihin, mutta mahdolliset poikkeamat pitää tuoda selvästi esille. Tarjous tulee toimittaa tilaajalle ennen määräajan päättymistä ja se tulee tekijäänsä sitovaksi, kun tarjouksen saaja on saanut sisällöstä tiedon. (Junnonen & Kankainen 2017, 75, 76.)

Tarjousajan päätyttyä pidetään tarjousten avaustilaisuus. Avaustilaisuudesta laaditaan pöytäkirja, josta käy ilmi tilaisuuden aika ja paikka, osallistujat ja luettelo saapuneista tarjouksista. Avaustilaisuus ei ole julkinen, ellei esimerkiksi hankkeen rahoittaja sitä vaadi.

5.5 Urakoitsijan valinta

Hinnaltaan halvinta tai tilaajalle kokonaistaloudellisesti edullisinta tarjousta käytetään valintaperusteena urakoitsijan valinnassa. Suunnitteluratkaisu ja sen laatu ovat urakoitsijan valintaperusteita käytettäessä suunnittelua sisältäviä urakkamuotoja.

Taulukkoa voidaan käyttää apuna tarjousten keskinäistä asemaa vertailtaessa. (Junnonen & Kankainen 2017, 76.)

5.6 Urakkasopimus

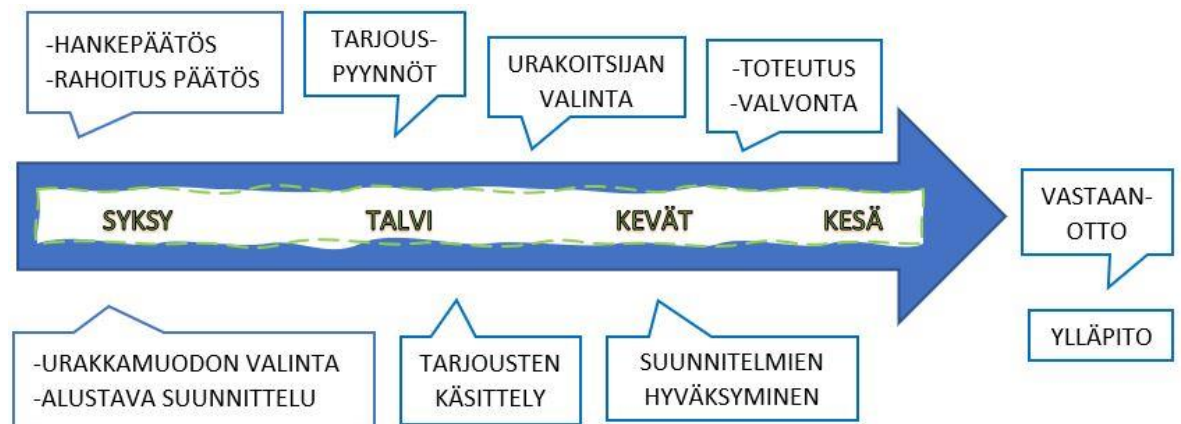
Urakkasopimuksen syntyminen edellytyksenä on, että hyväksyminen vastaa tarjousta. Valitulle urakoitsijalle on viipymättä ilmoitettava urakkatarjouksen hyväksymisestä.

Tämän jälkeen käynnistetään urakkaneuvottelut, jossa tarkoituksena on varmistaa, että osapuolet ovat ymmärtäneet samalla tavalla urakkaan liittyvät asiat, kuten sopimusehdot, suunnitelmat ja laatuvaatimukset. (Junnonen & Kankainen 2017, 77).

5.7 Toteutuksen ajankohta

Hankesuunnittelusta toteutukseen kunnallisessa korjaushankkeessa kuluu aikaa. Ajankohdallisesti päätökset hankkeesta olisi hyvä saada syksyn aikana, KVR-urakoitsijoiden kilpailutus talven aikana ja alkuvuodesta urakoitsijan valinta. Valitun urakoitsijan suunnitelmien hyväksyminen tapahtuisi keväällä ja niiden pohjalta hankkeen käynnistyminen kesällä.

Kohteen korjausaste sekä käyttö korjaustyön aikana on hyvä huomioida. Suunniteltu korjaushanke on hyvä tehdä säältä suojassa. Kylmänä aikana on varauduttava tarvittaviin routasuojauksiin ja lisälämmityksiin. Aikataulutuksen apuna voidaan käyttää työlajipohjaista yleisaikataulua, jonka avulla voidaan kuvata koko hankkeen suunniteltu työnkulku. (RATU KI-6028 2016, 45, 47, 56.)

Kuvio 3. Hankkeen aikataulus (Perustuu RATU KI-6028 2016).

5.8 Valvonta

Laadukkaan lopputuloksen varmistamiseksi tarvitaan toimiva töiden valvonta. Tilaaja voi suorittaa valvonnan itse tai ulkoistaa sen. Valvojan valtuudet tulee määrittää urakka-asiakirjoissa. Tilaajan valitseman valvojan huomattava virheen on asiasta huomautettava urakoitsijaa, jonka on viipymättä korjattava virhe.

Valvontatyön menestyksellään suoritus edellyttää valvonnalta seuraavien periaatteiden noudattamista:

- Perehtymistä hyvin urakka-asiakirjoihin saadakseen selkeän käsityksen halutusta työn lopputuloksesta.
- Suunnitella valvontatyönsä tehokkaaksi ja taloudelliseksi.
- Toimia työmaalla yhteistyötä edistävasti ja pyrkii luomaan hyvän yhteishengen eri osapuolten välille. (Junnonen & Kankainen 2017, 82.)

5.9 Vastaanotto

Vastaanottotarkastus on rinnastettavissa tärkeydessään urakkasopimuksen solmimiseen. Urakoitsijalla ja rakennuttajalla on molemmilla oikeus pyytää vastaanotto-

tarkastusta. Vastaanottotarkastuksella selvitetään, onko aikaansaatu työtulos sopimusasiakirjojen mukainen ja siitä tehdään pöytäkirja, johon merkitään puuttuvat ja virheelliset suoritukset sekä haitat (Junnonen & Kankainen 2017, 115).

Tarkastuksen ja toteamisen seurauksena osapuolten velvollisuudet päättyvät urakkasopimuksen osalta ja aloitetaan eräiden määräaikojen, kuten takuuajan, laskeminen (Junnonen & Kankainen 2017, 114).

5.10 Ylläpito

Pääsisäänkäynnin päivittäisen hoidon yhteydessä huomioidaan yleisesti sisäänkäynnin kunto. Kiinteistölle on hyvä tehdä pitkän tähtäimen suunnitelma eli PTS, jossa huomioidaan pääsisäänkäynnin ajoittaiset huoltotoimenpiteet sekä tarvittavat korjaukset.

Kiinteistölle tehty huoltokirja eli kiinteistönpitokirja sisältää mm. kunnossapitosuunnitelman (Hekkanen 2018, 89).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Maakunnallisesti merkittävän rakennuksen suojelua ohjaa rakennuksen omistajan halu säilyttää kohteelle tyypillistä ja ominaista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville. Suojelun toteutuksen suurin painoarvo on kustannukset; paljonko ollaan valmiita sijoittamaan kulttuuriperinnön ylläpitämiseen ja siihen liittyviin ajoittaisiin korjaustoihin. Huomioitavaa on, että korjausvelka kasvaa, jos rakennuksen huoltotoimenpiteitä laiminlyödään toistuvasti. Kunnallinen päätöksenteko saattaa viivästyttää korjaustarpeessa olevien kohteiden käynnistymistä ja usein siihen liittyy rahoituksen puute tai jopa osaamattomuus sen hankkimisessa. Kunnan päättävien elimien eriävät näkemykset korjauksen ajankohdasta ja sen tarpeellisuudesta voi myös viivästyttää hankkeen käynnistymistä.

Hankkeeseen ryhtyvä yksityinen organisaatio on päätöksissään nopeampi ja usein sillä on jo rahoitus valmiina. Hankkeen suuruus vaikuttaa organisaation kokoon. Kohteeseen kuuluvien lupien hankinnassa tarvitaan ennakkointia, sillä niiden saamiseen voi kulua vuosia. Kilpailun avulla hankittavat tarjoukset tulee olla hankkeen vaiheeseen, asiakirjoihin sekä vallitsevaan kilpailutilanteeseen sopivat.

Käytössä oleva rakennus säilyy rakenteellisesti paremmassa kunnossa kuin pelkälle ylläpitolämmitykselle jätetty rakennus, vaikka käyttäjätkin jättäisivät sinne omat jälkensä. Rakennuksen käyttäjät huomioivat rakennukselle tapahtuneita muutoksia. Rakennusteknisesti ajatellen kaikki rakennukset tarvitsevat huoltoa sekä tarvittaessa määräajoin korjauksia. Korjausten suunnittelussa tulee huomioida, ettei rakennuksen historiallista arvoa muuteta enempää kuin on tarvetta ja ainakin julkisivu säilytettäisiin alkuperäisen näköisenä. Korjaussuunnitelmissa pitäisi huomioida myös rakennuksen tekniset muutokset, esimerkiksi paloturvallisuuteen ja lämmitykseen liittyvät asiat. Nämä toimenpiteet antavat turvaa rakennuksen säilymiselle ja rakennusta käyttäville ihmisille turvalliset olosuhteet.

Rakennusmääräysten mukaisesti rakennettu sisäänkäynti on käyttöturvallisuuteen vaikuttava tekijä. Sisäänkäyntinä olevien portaiden on oltava turvalliset sekä liikku-
misen esteettömyys tulee olla huomioitu. Nykyaikainen ja laadukkaasti suunniteltu sekä toteutettu pääsisäänkäynti antaa hoidetun julkisivukuvan ohikulkijoille. Ammattitaitoisen urakoitsijan valinnalla voidaan vaikuttaa työn laatuun.

Purkutyön alkaessa on työturvallisuuteen kiinnitettävä erityisesti huomiota. Kohteen asbestikartoitus tulee olla tehtynä ja mahdolliseen pölyntorjuntaan on myös varauduttava. Korjauskohde on aidattava ulkopuolisten henkilöiden pääsyn estämiseksi, erityisesti koneiden työskennellessä. Syntynyt purkujäte on toimitettava kierrätettäväksi tai järjestettävä kuljetus loppusijoituspaikkaan. Sääsuojausta kannattaa harkita, vaikka työn kesto olisi lyhyt. Purkamisen jälkeen jäljelle jäävät rakenteet tulee suojata. Korjausrakentamissa hyvilläkin suunnitelmilla ei voida välttyä yllätyksiltä, jotka sitten aiheuttavat lisätöitä. Siitä aiheutuu laskutettavia lisäkuluja, joihin pitää varautua budjettia laadittaessa. Laadun valvonnassa on tilaajan asettama valvoja tärkeässä roolissa, vaikka hyviin rakennustapoihin kuuluu tehdä korjaustyöt laadukkaasti.

LÄHTEET

- Hekkanen, M. 2018. Teknisen isännöinnin abc. [Pdf-tiedosto]. Oulun ammattikorkeakoulu. [Viitattu 8.10.2019]. Ei julkisesti saatavana.
- Junnonen, J-M. & Kankainen, J. 2017. Rakennuttaminen. 5. korjattu painos. Helsinki: Rakennustieto oy.
- Kangas, E-L. 2000. Järvisseudun kulttuurimaisemien ja rakennusten inventointi - projekti: Loppuraportti. EU-aluekehitysrachasto, E-P-liitto.
- L 10.4.2015/410. Kuntalaki.
- L 29.12.2016/1397. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista
- L 30.12.2015/1631. Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta.
- L 4.6.2010/498. Laki rakennusperinnön suojelemisesta.
- Museovirasto. Ei päiväystä. Rakennusperintölailla suojele. [Verkkosivu]. Helsinki: Museovirasto. [Viitattu 5.10.2019]. Saatavana: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennettu-kulttuuriymparisto/rakennusperintolaila-suojele>
- Nygård, T. (toim.) 1983. Järvisseudun historia II. Järviseutu-Seura ry.
- RATU 1221-S. 2009. Purkutöiden suunnittelu. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RATU KI-6019. 2011. Korjaustöiden laatu. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RATU KI-6028. 2016. Aikataulukirja 2016. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RT 10-11105. 2013. Tehtävälueletot. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RT 103096. 2019. Toimitilakiinteistön kuntoarvio. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- RT 82-10603. 1996. Julkisivun korjaustarpeen arviointi. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Sanastokeskus TSK. 2016. Kiinteistö- ja rakentamisalan keskeinen sanasto. [PDF-tiedosto]. Helsinki: Tekniikan sanastokeskus. [Viitattu 8.10.2019]. Saatavana: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/kira-sanasto_v1.pdf

Takala, F.E. 1976. Vimpelistä ja Vimpeliläisistä. Vimpeli-Seura ry.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Ei päiväystä. HILMA julkiset hankinnat. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.8.2019]. Saatavana: <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/>

Vimpelin kunta. 1.3.2018. Kunta ja päätöksenteko/organisaatio. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.10.2019]. Saatavana: <https://www.vimpeli.fi/kunta-ja-paatoksenteko/organisaatio>

Vimpelin kunta. Ei päiväystä. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset ja rakennelmat. [Arkisto]. [Viitattu 7.10.2019]. Saatavana: Vimpelin kunnan arkisto.

Ympäristöministeriö. 2015. Yleisiä käsitteitä. [Verkkosivu]. Kulttuuriympäristomme.fi-palvelu 7.12.2015. [Viitattu 5.10.2019]. Saatavana: https://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-fi/tutki_ja_tutustu/kasitteita/yleisia_kasitteita

Ympäristöministeriö. 2016. Kohti ennakoivaa rakennussuojelua. [Verkkosivu]. Ympäristöministeriön raportteja 28/2016. [Viitattu 13.10.2019]. Saatavana: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78929/YMra_28_2016.pdf

LIITTEET

Liite 1. Vanha kuva edestä ja sivulta

Liite 2. Vanha kuva sivulta

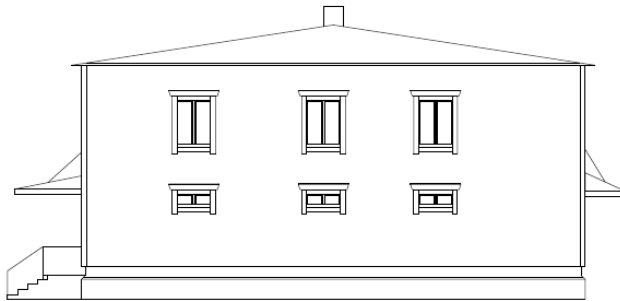
Liite 3. Uusi kuva edestä ja sivulta

Liite 4. Uusi kuva ylhäältä

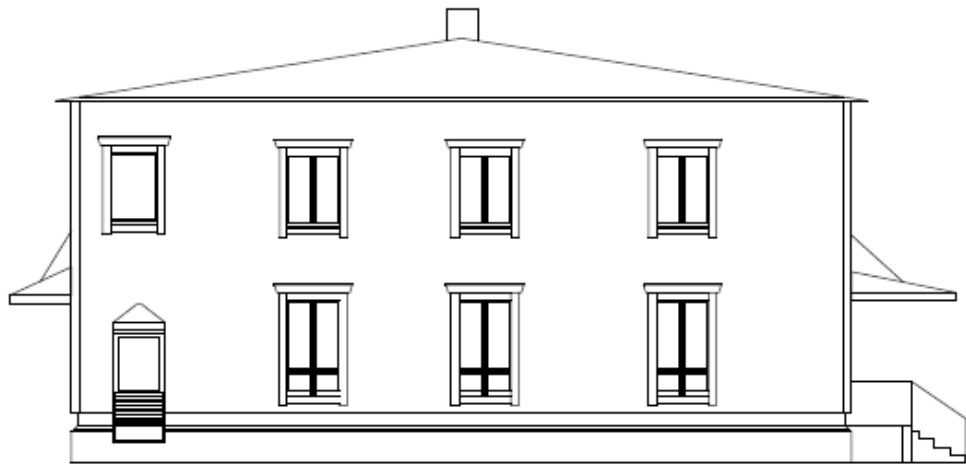
Liite 5. Uusi kuva sivulta

Liite 1. Vanha kuva edestä ja sivulta

Vanha etusivu

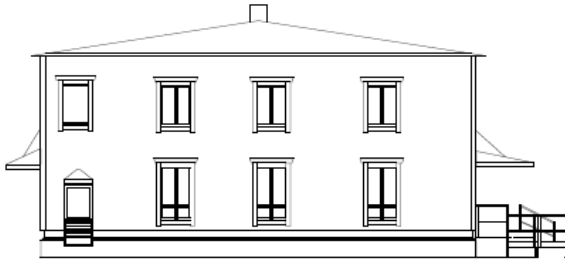
Vanha oikea sivu

Liite 2.Vanha kuva sivulta

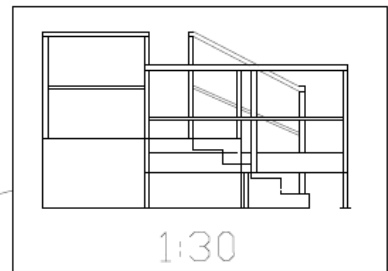
Vanha vasen sivu

Liite 3. Uusi kuva edestä ja sivulta

Etusivu 1:100

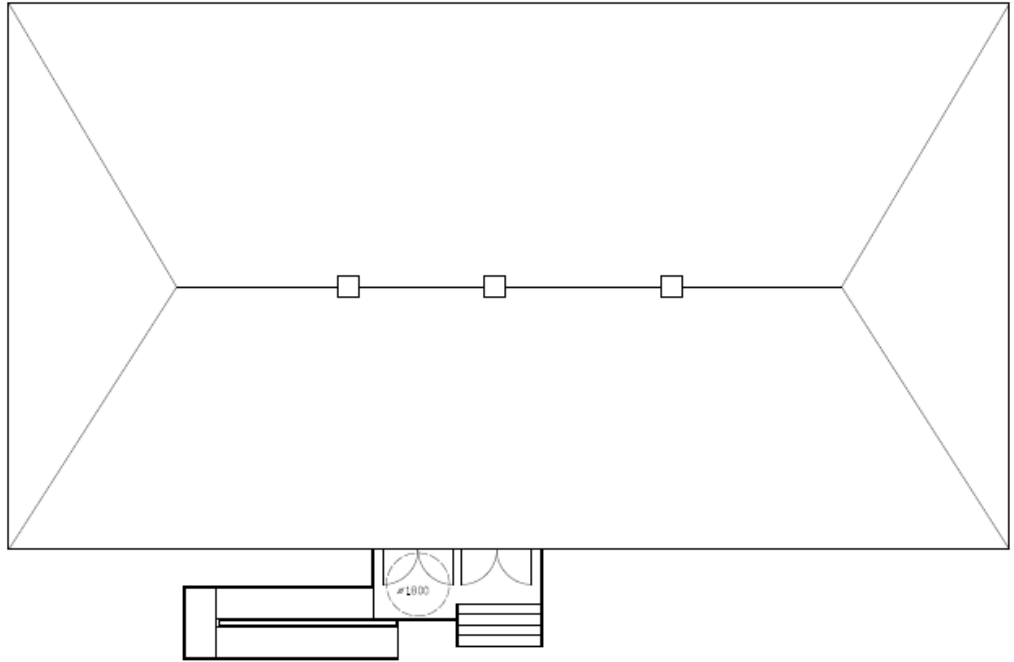

Vasen sivu 1:100

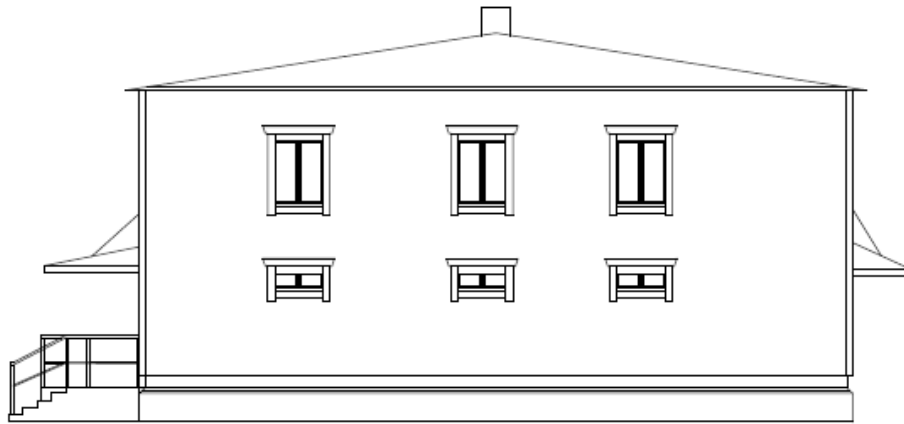

1:30

Liite 4. Uusi kuva ylhäältä

Ylhäältä 1:100

Liite 5. Uusi kuva sivulta

□ikea sivu 1:100